

РУСЛАНА НАЙДА, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти, ДЗ "Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського", Україна
ORCID ID 0000-0002-6521-8233,

Nauda@ukr.net

ВІТАЛІНА ЛЮБИВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна
ORCID ID 0000-0003-2228-2013,

vitalion482@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ ОСОБИСТИЙ ВИКЛИК? АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПЕДАГОГАМИ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УКАЗУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 2026 РОКУ

RUSLANA NAIDA, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Theory and Methodology of Preschool Education Department the State Institution "K. D. Ushynskiy South Ukrainian National Pedagogical University", Ukraine

VITALINA LIUBYVA, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Theory and Methodology of Preschool Education Department O. Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine

PROFESSIONAL NECESSITY OR PERSONAL CHALLENGE? THE RELEVANCE OF LEARNING ENGLISH BY PRESCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING THE PRESIDENTIAL DECREE OF UKRAINE (2026)

У статті проаналізовано професійну необхідність та особистісні виклики, з якими стикаються педагоги закладів дошкільної освіти України у процесі опанування англійської мови в контексті впровадження Указу Президента України 2026 року. Розкрито нормативно-правові засади реформування мовної підготовки педагогів, висвітлено ключові положення державних документів і програм щодо запровадження англійської мови в дошкільлі. Проаналізовано сучасні наукові та медійні джерела, що стосуються особливостей навчання англійської мови дорослими.

Подано результати емпіричного дослідження, проведеного серед ви-

хователів ЗДО різних регіонів України, яке дозволило визначити рівень їхньої готовності, мотивації, труднощів та ставлення до майбутніх змін; обґрунтовано умови, що сприятимуть успішності реформ: забезпечення педагогів якісними ресурсами, методичною та організаційною підтримкою, створення можливостей для підвищення кваліфікації.

Зроблено висновок, що вивчення англійської мови педагогами є водночас професійною вимогою та значущим особистісним викликом, який здатен трансформуватися у ресурс професійного зростання за належної системної підтримки.

Ключові слова: дошкільна освіта, англійська мова; професійна компетентність педагога, мовна підготовка; реформування освіти; мотивація педагогів; опитування педагогів, Указ

Президента України 2026 року.

Summary. The article examines the professional necessity and personal challenges faced by preschool educators in Ukraine in the process of learning English within the context of implementing the Presidential Decree of Ukraine (2026). The study analyzes the regulatory framework governing the introduction of English language learning in preschool education, highlighting the key provisions of state documents and programs. Contemporary scientific and media sources on teaching English to adults are reviewed. The results of an empirical survey conducted among preschool teachers from different regions of Ukraine are presented, revealing their readiness, motivation, difficulties, and attitudes toward the upcoming reform.

The article substantiates the

conditions required for successful implementation, including access to quality resources, methodological support, and opportunities for professional development. The findings demonstrate that learning English is both a professional requirement and a significant personal challenge for educators, which, with adequate systemic support, can become a valuable resource for their professional growth.

Key words: preschool education, English language, teacher professional competence, language training, educational reform, teacher motivation, educators' survey, Presidential Decree of Ukraine (2026).

Мета: проаналізувати професійну, мотиваційну та організаційну готовність педагогів закладів дошкільної освіти України до впровадження англійської мови відповідно до Указу Президента України 2026 року; з'ясувати ключові виклики та бар'єри у вивченні англійської мови педагогами; визначити умови та ресурси, необхідні для ефективної реалізації мовної реформи в системі дошкільної освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У сучасних умовах глобалізації володіння англійською мовою стає не лише ознакою освіченості, а й професійною необхідністю для фахівців у різних галузях, зокрема, і у сфері дошкільної освіти. Відповідно до Указу Президента України, який набуде чинності з 1 вересня 2026 року [4], англійська мова стане обов'язковим елементом освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Цей крок є важливою складовою державної стратегії євроінтеграції, орієнтованої на підвищення конкурентоспроможності української освіти та розширення міжкультурної взаємодії.

Однак постає низка запитань: чи готові заклади дошкільної освіти до таких змін? Чи володіють вихователі необхідним рівнем англійської мови для роботи з дітьми? І найголовніше: чи сприймають вони вивчення англійської мови як професійну необхідність чи, радше, як особистий виклик? Адже впровадження іноземної мови в освітній процес передба-

чає не лише наявність відповідних посад у штаті закладів дошкільної освіти, а й фахову підготовку педагогів - володіння не тільки самою іноземною мовою (англійською), а й методикою навчання дітей дошкільного віку англійської мови, розуміння вікової психології, культури англословних країн, а також уміння формувати у дітей дошкільного віку позитивне ставлення до іншої мови та культури.

Отже, важливість дослідження зумовлена потребою зрозуміти, наскільки вихователі дошкільних закладів підготовлені до запровадження англійської мови в освітній процес, а також з'ясувати їхнє бачення та ставлення до обов'язковості її вивчення дітьми.

Аналіз досліджень і публікацій. Рівень володіння англійською мовою дорослими в Україні протягом останніх років викликає значну увагу і водночас створює чимало суперечностей. З одного боку, суспільний запит на володіння англійською зростає - війна, євроінтеграційний курс, професійна мобільність лише підсилюють це. З іншого, реальний рівень володіння мовою серед значної частини дорослого населення залишається недостатнім. Багато хто починає вивчати англійську вже у зрілому віці, часто стикаючись з браком часу, низькою мотивацією, страхом помилок або відсутністю якісних освітніх ресурсів.

Українські й зарубіжні науковці досліджували проблеми навчання, формували філософські засади освіти XXI століття (І. Зязюн, Б. Гершунський), вивчали аспекти освіти дорослих у цивілізаційному контексті (Charters, І. Колеснікова, Л. Лесохіна, І. Литовченко, О. Огієнко, В. Онушкін, Н. Тоскіна); обґрунтували теоретичні та методологічні основи навчання дорослих (J. Reischmann, M. Bron, Л. Лук'янова, С. Архипова, О. Аніщенко, Л. Сігаєва, О. Щербак) [12].

Додаткові аспекти проблеми висвітлює і О. Щербина у своїй праці, присвяченій особливостям викладання іноземних мов дорослим [12]. Авторка наголошує, що успішність навчання значною мірою залежить від урахування психологічних та мотиваційних чинників дорослої аудиторії,

зокрема, внутрішньої потреби в опануванні мови, відчуття практичної користі та позитивного комунікативного досвіду. Вона підкреслює, що дорослі сприймають іноземну мову не як академічну дисципліну, а інструмент реальної комунікації, тому ефективними є методики, побудовані на діалозі, взаємодії та особистісній значущості навчального матеріалу. Це збігається з висновками інших дослідників щодо необхідності поєднання теоретичних знань і практичних мовленнєвих ситуацій, що сприяють стійкій мотивації дорослих.

Окремо авторка акцентує на важливості якісних мовних курсів як ключового механізму підтримки дорослих у процесі навчання. У статті підкреслено, що структуровані курси, які поєднують регулярність, гнучкість, комунікативні методи та професійний супровід викладача, значно підвищують ефективність засвоєння іноземної мови. Саме вони допомагають подолати найбільш поширені бар'єри дорослих - страх помилок, невпевненість, нестачу практики та труднощі з самоорганізацією. Таким чином, мовні курси стають не лише формою навчання, а й важливим мотиваційним та психологічним ресурсом, який забезпечує сталість і результативність мовної підготовки. У контексті реформування дошкільної освіти та необхідності підвищення рівня англійської серед педагогів цей аспект набуває особливої актуальності.

За результатами дослідження Київського міжнародного інституту соціології [9], близько двох третин дорослих українців мають хоча б базові знання іноземної мови, переважно англійської. Володіння мовами корелює з віком, освітою, доходом і місцем проживання: молодь та жителі великих міст демонструють вищі показники. Основними мотивами вивчення мов є покращення якості життя та кар'єрні перспективи, а бар'єрами - брак часу, недостатня мотивація та фінансові обмеження. Практичне використання англійської здебільшого обмежене дозволенням та комунікацією, тоді як професійне засотування менш поширене. Резуль-

тати свідчать про потенціал розвитку мовних компетенцій за умов подолання цих бар'єрів.

Серед численних публікацій з вивчення англійської дорослими варто виділити ті, що підкреслюють особливі переваги мотивації, самодисципліни та логічного мислення у дорослому віці. Так, у статті English Prime "Переваги вивчення англійської мови для дорослих" зазначається, що дорослі мають усвідомлений намір навчатися – вони розуміють свої цілі, знають, для чого їм потрібна мова, що підвищує їхню мотивацію й готовність систематично працювати над навичками. Автор також акцентує на тому, що навчання в курсах англійської для дорослих дає не лише професійні вигоди (кар'єра, нові можливості), а й когнітивні: зміцнення логіки, розширення кругозору, розвиток соціальних навичок [6].

Стаття "Чому дорослі частіше досягають успіху у вивченні англійської" зазначає, що вирішальне значення мають життєвий досвід, планування навчального процесу та зріла мотивація [11]. Ці особливості, як підкреслює авторка, роблять курси особливо ефективними: дорослі можуть обирати формати, адаптовані під їхній ритм життя - вечірні або онлайн заняття, інтенсивні програми - що дозволяє поєднувати навчання з роботою чи сімейними обов'язками.

Отже, аналіз досліджень і публікацій свідчить, що проблема вивчення англійської мови дорослими багатовимірні та охоплює як когнітивні, так і соціально-психологічні, мотиваційні й організаційні аспекти. З одного боку, дорослі демонструють високу усвідомлену потребу у володінні мовою та розуміють її значення для професійного й особистісного розвитку, з іншого - численні дослідження і практичні огляди фіксують наявність істотних бар'єрів: обмежений час, нерівний доступ до освітніх можливостей, нестача практики, психологічна напруга та різний рівень початкової підготовки.

Наукові джерела підкреслюють, що успішність опанування англійської дорослими визначається поєднанням зовнішніх умов (наявність підтримки, ресурсів, середовища) та

внутрішніх факторів (мотивація, досвід, готовність до тривалої навчальної діяльності). Таким чином, вивчення англійської дорослими залишається актуальною проблемою, яка потребує комплексних рішень та системної підтримки, особливо в умовах зростання державних мовних вимог і суспільних очікувань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні інформаційний простір буквально майорить повідомленнями, публікаціями та офіційними документами, присвяченими темі впровадження англійської мови в систему дошкільної освіти України. З огляду на Указ Президента України, який набуде чинності з 1 вересня 2026 року, інтерес до цього питання зріс у рази серед науковців, практиків і батьків [4]. У мережі з'являються роз'яснення від Міністерства освіти і науки, аналітичні статті та методичні матеріали, що мають допомогти закладам освіти адаптуватися до нових вимог. Водночас помітна певна розгубленість: не всі педагоги розуміють, яким буде механізм реалізації нововведень, хто саме навчатиме дітей, чи готові педагоги до викладання іноземної мови та які ресурси надаватиме держава.

Уточнення цих питань дає аналіз нормативної бази, яка окреслює ключові тенденції та напрями державної політики щодо впровадження англійської мови в дошкільлі. Так, Закон України "Про застосування англійської мови в Україні" не лише закладає ідеологічну основу, де англійська стає маркером відкритості та європейської ідентичності держави, а й визначає практичні цілі: підвищення конкурентоспроможності громадян та інтеграцію України до глобального освітнього простору. Крім того, нормативна частина документа конкретизує механізми реалізації, у т. ч. вимоги до посад, системи перевірки знань і стимулів для працівників, зокрема, грошові надбавки та безоплатний доступ до іспитів [4].

Закон України "Про дошкільну освіту" (№3788-IX від 6 червня 2024 року зі змінами від 19 листопада 2024) [3] визначає дошкільну освіту як "процес і результат всебічного розвитку, виховання, навчання, соціалі-

зації дітей, формування необхідних життєвих навичок і компетентностей" до початку початкової освіти. У статті 7, пункті 5 прямо зазначено, що держава "сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, перш за все англійської, у державних і комунальних закладах дошкільної освіти". Закон також закладає принцип доступності дошкільної освіти, її безоплатності для державних і комунальних закладів, орієнтацію на вікові та індивідуальні особливості дитини, а також автономію та методичну підтримку закладів.

Вивчення англійської педагогами ЗДО має такі наслідки: нормативна база визнає необхідність сприяння вивченню англійської на дошкільному етапі, що створює основу для включення англійської в освітній процес. Тобто це не лише бажано, а законом закладено; для педагогів означає готовність володіти методиками та проводити заняття з англійської або інтегровані мовні активності, що становить професійну необхідність.

Водночас закон лише зазначає "сприяє вивченню", не деталізуючи рівень володіння мовою чи конкретні методики, тому педагогу необхідно самостійно або через підвищення кваліфікації опанувати англійську та адаптуватися до роботи з дошкільниками, що є особистим викликом. Документ підсилює аргумент, що впровадження англійської на етапі дошкільної освіти – не опція, а частина системної політики, що впливає на роль педагога, зміни в середовищі роботи та наявність методичних ресурсів.

У постанові Кабінету Міністрів України №659 (2025) "Програма сприяння вивченню та застосуванню англійської мови в Україні на 2026–2030 роки" [7] ідеться, що володіння англійською мовою є важливою складовою особистісного і професійного розвитку громадян та частиною євроінтеграційної політики держави. У документі визначено системні проблеми: недостатня якість викладання англійської, низька мотивація серед населення та обмежений доступ до курсів у регіонах. Запропоновані шляхи вирішення передбачають створення цифрових ресурсів і онлайн-

платформ, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, оновлення методик і забезпечення рівного доступу до вивчення англійської. Для педагогів ЗДО це передбачає професійну необхідність – підготовку до викладання англійської та опанування нових методик, а також особистий виклик – самостійне опанування мови, оновлення методичної майстерності та адаптація до інтерактивних, діяльнісних форм роботи.

Реальні кроки щодо підготовки педагогів підтверджують численні медіа-джерела. Так, у публікації "Обов'язкова англійська в садочках із 2026 року: яким буде викладання та як до цього готують вихователів" [5] повідомляється, що з вересня 2026 року діти старшого дошкільного віку (5–6 років) будуть обов'язково вивчати англійську мову. МОН вже розробляє алгоритм підготовки вихователів: безкоштовні мовні курси, курси з методики викладання англійської для дошкільників, створення репозиторіїв навчальних матеріалів та методичних порадників. Формат викладання передбачає діяльнісний, інтерактивний та ігровий підхід, сюжетно-рольові ігри, творчі завдання з урахуванням психологічних і вікових особливостей дітей.

Публікація "Англійська мова в дошкільлі: для вихователів створили методичний порадник" [1] висвітлює створення спеціального методичного посібника для вихователів, який складається з трьох розділів: "Особливості організації освітнього процесу з навчання англійської мови дітей дошкільного віку", "Організація освітньої діяльності з вивчення англійської мови" та "Практичні інструменти для організації освітнього процесу з іноземної мови". Особливу увагу приділено застосуванню інтерактивних ігрових методик, зокрема Total Physical Response (TPR) та ігор типу "What's missing?" і "Snowball", що відповідають сучасним дослідженням дошкільної освіти та дозволяють дітям засвоювати знання через дію та взаємодію.

Автори відзначають певні проблеми: загальна узагальненість інформації, недостатня деталізація методик для дітей з особливими освітніми по-

требами (наприклад, з ДЦП) і невідомий рівень готовності педагогів до впровадження нових практик, що може впливати на ефективність реалізації програми.

У статті "Дошкільнята в усіх дитячих садках України вивчатимуть англійську мову" [2] підкреслюється, що державний намір зробити англійську обов'язковою для дітей старшого дошкільного віку не є декларативним, а має конкретний термін – 2026 рік, і передбачає практичні кроки для його реалізації. Автори наголошують, що пілотні програми у Дніпрі та Львові демонструють ефективність інтеграції англійської через гру, повсякденне життя та творчі активності, а педагогам надається методична підтримка та стимулююча мотивація (сертифікація, премії). Водночас стаття відзначає, що масштабування таких практик на всю країну пов'язане з реальними викликами для вихователів: обмежені ресурси, додаткове навантаження, нестача підготовлених кадрів, логістичні труднощі та проблеми оцінювання прогресу дітей. Таким чином, для педагогів ЗДО впровадження англійської мови стає не лише професійною необхідністю, а й особистим викликом, що вимагає підвищення кваліфікації, опанування нових методик і адаптації освітнього процесу до потреб дітей.

Як повідомляє стаття "Президент підписав закон про статус англійської мови в Україні" на порталі "Українська правда" [8], ухвалений закон "Про застосування англійської мови в Україні" встановлює статус англійської як однієї з мов міжнародного спілкування. Документ декларує, що держава сприяє громадянам у вивченні англійської мови, визначає коло осіб, котрі мають володіти нею, встановлює вимоги до рівня володіння, а також представляє статус англійської мови у сфері освіти та культури. Особлива увага приділяється дошкільній освіті: держава забезпечує обов'язкове використання англійської в освітньому процесі для дітей раннього, молодшого та середнього дошкільного віку, а також обов'язкове її вивчення англійської дітьми старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. Це створює пра-

вову основу для системного включення англійської мови в навчальний процес, стимулюючи підготовку педагогів і адаптацію закладів до нових освітніх стандартів.

Отже, із сукупності проаналізованих джерел випливає, що вивчення англійської педагогами закладів дошкільної освіти одночасно є професійною необхідністю, продиктованою державними нормами та євроінтеграційними цілями, і особистим викликом, оскільки вимагає від педагога додаткових зусиль, опанування нових методик і адаптації до нових форматів роботи з дітьми. Ця подвійність і визначала актуальність нашого подальшого дослідження, яке ставило за мету проведення опитування педагогів для виявлення їхньої готовності, мотивації та потенційних бар'єрів у впровадженні англійської мови в дошкільному середовищі.

Для отримання достовірної інформації про ставлення педагогів до впровадження англійської мови в дошкільній освіті було проведено онлайн-опитування [10], яке передбачало комплекс запитань, спрямованих на з'ясування соціально-демографічних характеристик респондентів, їхнього рівня володіння англійською мовою, мотивації, існуючих труднощів та готовності до змін. Опитування педагогів будувалося таким чином, щоб комплексно охопити як професійну, так і особистісну площину ставлення до вивчення англійської мови. Анкета починалася із запитань, що дозволяли визначити соціально-демографічні характеристики респондентів: їхній регіон проживання, вік, стаж роботи в закладі дошкільної освіти та займану посаду. Наступний блок стосувався підходу до англійської мови як елемента професійної діяльності: учасники оцінювали, чи вважають знання англійської професійною необхідністю, чи сприймають її вивчення як особистий виклик, а також визначали, що саме – професійна потреба, особиста мотивація чи поєднання обох чинників спонукає їх до опанування мови. Подальші запитання спрямовувались на з'ясування реального рівня володіння англійською і практичним досвідом її використання у

роботі з дітьми. Педагоги оцінювали свій рівень, пояснювали причини, якщо не застосовували англійську у професійній діяльності, та описували форми використання мови (наприклад, ігрові ситуації, пісні, вірші чи заняття).

Анкета також урахувала аспекти навчальних стратегій: респонденти повідомляли, якими методами вони користуються для вивчення англійської – професійними курсами, онлайн-ресурсами чи самостійною роботою, а також оцінювали, чи достатньо їм доступних ресурсів. У цьому ж контексті педагоги визначали, які саме матеріали або форми підтримки були б для них найкориснішими: практичні заняття, методичні посібники, відеоуроки або спеціалізовані онлайн-платформи.

Окремий блок стосувався мотиваційних і психологічних аспектів. Респонденти описували, що саме їх мотивує до вивчення англійської мови: професійний розвиток, особистий інтерес чи потреба в роботі з дітьми та з якими труднощами вони найчастіше стикаються (нестачею часу, браком практики, технічними перешкодами, складністю граматики або страхом помилок). Далі педагоги оцінювали власну готовність до подальшого розвитку: чи планують вони підвищувати рівень англійської у найближчі 1–2 роки, який рівень хотіли б досягти та як, на їхню думку, знання англійської може вплинути на професійну кар'єру.

Завершальним елементом анкети було відкрите запитання про ставлення до обов'язкового впровадження англійської мови в закладах дошкільної освіти з 2026 року. Респонденти висловлювали свої очікування, переваги, можливі ризики та сумніви, що дозволило глибше зрозуміти їхню позицію щодо майбутньої реформи й окреслити чинники, які можуть впливати на її успішність.

Структура опитувальника дозволила комплексно оцінити як об'єктивні чинники (рівень підготовки, умови роботи, наявність ресурсів), так і суб'єктивні (мотивація, ставлення, страхи), що забезпечує високий рівень валідності отриманих результатів і можливість глибокого аналізу

готовності педагогів до впровадження англійської мови в дошкільній освіті [10].

В опитуванні взяли участь 22 респонденти з різних регіонів України, серед яких переважають педагоги Києва та Київської області, а також представники Запоріжжя, Сумщини, Одещини, Полтавщини, Харківщини та інших областей.

Отже, вибірка є географічно різномірною та репрезентує різні типи дошкільних закладів. Більшість опитаних – це вихователі ЗДО (86,4%), переважно віком 31–50 років, що свідчить про участь у дослідженні фахівців з найбільш активної професійної групи. Розподіл за стажем також демонструє рівномірність: третина працює до 5-ти, третина – 6–10-ти років, а ще частина має понад 10 років досвіду. Це створює умови для отримання збалансованої картини ставлення як молодих педагогів, так і досвідчених.

Переважає більшість учасників (63,6%) чітко визначають англійську мову як професійну необхідність, а інші, 36,4%, визнають її важливість частково. Паралельно 72,7% педагогів вважають вивчення англійської особистим викликом, що свідчить про внутрішню напругу, пов'язану з новими державними вимогами та необхідністю опановувати нові компетенції.

Показово, що 81,8% респондентів поєднують обидва фактори – професійну потребу та особисту мотивацію. Отже, вивчення англійської для більшості педагогів – не лише зовнішній обов'язок, а і внутрішня потреба професійного та особистісного зростання.

Переважає частина педагогів оцінюють свій рівень англійської як початковий (68,2%), а ще третина володіють мовою на середньому рівні. Половина опитаних уже мала досвід використання англійської у роботі з дітьми, здебільшого, у формі пісень, віршів, ігор, окремих мовних елементів. Інші 50% не використовували англійську через такі причини, як: відсутність занять у ЗДО; низький рівень володіння мовою; відсутність можливостей або умов; початковий етап професійної діяльності. Це

свідчить про обмежений, але вже наявний досвід практичного застосування англійської в освітньому процесі.

Переважає більшість педагогів (72,7%) вивчають англійську на курсах або тренінгах, що демонструє активну позицію у професійному розвитку. За доступністю ресурсів думки розподілилися так: половина (50%) вважає, що ресурсів вистачає лише частково, 9,1% – не вистачає зовсім. Це підкреслює проблему недостатнього методичного, технічного та матеріального забезпечення для якісного вивчення англійської мови та впровадження її в освітній процес. Вихователям бракує сучасних програм, дидактичних матеріалів, цифрових інструментів і доступу до фахових консультацій, що ускладнює процес мовної підготовки й потребує системної державної підтримки.

Найбільш корисними ресурсами педагоги вважають: спільні практичні заняття (36,4%), онлайн-платформи, відеоуроки, методичні посібники.

Отже, освітяни потребують не лише матеріалів, а й практико-орієнтованої підтримки, яка дозволяє одразу застосовувати знання.

Найвищою мотивацією для респондентів є професійний розвиток (50%), а також особистий інтерес (27,3%) і потреба в роботі з дітьми. Водночас респонденти відзначають низку труднощів: недостатня практика (40,9%); брак часу (36,4%); технічні перешкоди (відключення світла, перебої з інтернетом); страх помилок та стрес. Усі фактори демонструють необхідність створення умов, які полегшують регулярну практику, знижують психологічну напругу та забезпечують стабільний доступ до ресурсів.

На думку педагогів, покращити процес навчання могли б: онлайн-курси з гнучким графіком, тренінги на робочому місці, сучасні навчальні матеріали, групові заняття з колегами.

Переважає більшість (86,4%) планує підвищувати рівень англійської протягом 1–2 років, а 68,2% хотіли б досягти високого рівня володіння, що свідчить про потужну внутрішню мотивацію. Також 68,2% впевнені, що

знання англійської суттєво вплине на їхню кар'єру, що підсилить професійну значимість мовної підготовки.

Аналіз відповідей на відкрите запитання щодо ставлення педагогів до обов'язкового запровадження англійської мови в закладах дошкільної освіти з 2026 року переконав у переважно позитивному сприйнятті цієї реформи. У висловлюваннях респондентів домінує думка про те, що раннє вивчення англійської відкриває для дітей значно ширші можливості в майбутньому, сприяє доступу до глобальної культури, знань і дає змогу легше адаптуватися в сучасному світі. Педагоги підкреслювали, що англійська мова є міжнародною та необхідною для формування конкурентоспроможності майбутніх поколінь, а тому її введення на дошкільному етапі виглядає цілком закономірним кроком освітньої політики держави.

Частина респондентів акцентувала на тому, що вивчення мови з раннього віку є природним і ефективним, оскільки дошкільники легше засвоюють іншомовний матеріал у грі та взаємодії, а ранній старт забезпечує плавний перехід до шкільного навчання. На їхнє переконання, діти, котрі вже мають елементарні іншомовні навички, почуваються впевненіше, швидше адаптуються до шкільної програми й отримують реальні переваги в подальшому житті. Деякі відповіді підкреслювали й соціальну зручність такого нововведення: батькам не доведеться шукати додаткові платні заняття за межами ЗДО, адже потреба буде покрита в межах закладу.

Разом з тим у низці відповідей простежуються важливі застереження. Декілька педагогів вважають, що вихователі не мають зобов'язуватись самостійно викладати англійську мову, оскільки це потребує спеціальної фахової підготовки. На їхню думку, англійська має бути або окремим предметом, або проводитися у форматі гурткової роботи, але за умови відповідної оплати. Звучали й коментарі про те, що в теорії реформа виглядає позитивно, однак на практиці її реалізація може ускладнюватися браком часу, недостатнім забезпеченням методичних матеріалів, технічни-

ми проблемами, частими повітряними тривогами та нерівною готовністю батьків до співпраці. Деякі педагоги наголошували на ризик перевантаження персоналу та важливості справедливого матеріального стимулювання. Кожен з висловлених педагогами коментарів вартий уважного розгляду, адже разом вони формують цілісну картину реальних труднощів і потреб, які слід враховувати під час планування подальших кроків у впровадженні англійської в дошкільну освіту.

Попри окремі сумніви, загальна тональність відповідей залишається позитивною: учасники опитування визнають необхідність цієї реформи, пов'язують її з рухом уперед, євроінтеграційним розвитком та підвищенням якості освіти. Вони розглядають запровадження англійської мови як можливість для всебічного розвитку дітей, а також шанс для самих педагогів удосконалити власні компетентності. У багатьох відповідях звучить переконання, що вивчення англійської має розпочинатися якомога раніше, а правильно організований процес навчання в ЗДО здатен забезпечити формування базових іншомовних навичок і позитивної мотивації до подальшого освітнього руху.

Відповіді учасників опитування демонструють підтримку реформи щодо запровадження англійської мови з 2026 року, проте окреслюють і важливі умови -забезпечення педагогів ресурсами, методичною допомогою та врахування реальних складнощів практики. Загалом вони налаштовані позитивно, проте підкреслюють, що ефективність нововведень залежатиме від рівня державної підтримки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз нормативно-правових документів, сучасних медіаджерел та результатів проведеного опитування засвідчує, що впровадження англійської мови в систему дошкільної освіти з 2026 року є не лише освітньою інновацією, а й стратегічним державним пріоритетом, спрямованим на підвищення конкурентоспроможності громадян та інтеграцію України у європейський освітній простір. У таких реаліях

володіння англійською мовою педагогами ЗДО набуває подвійного змісту: з одного боку, - це чітко визначена професійна необхідність, зумовлена законодавчими вимогами та змінами стандартів дошкільної освіти; з іншого - особистий виклик, що потребує додаткових зусиль, саморозвитку та подолання психологічних бар'єрів.

Опитування показало, що більшість педагогів усвідомлюють важливість англійської як інструмента професійної діяльності та одночасно визнають власну недостатню підготовленість. Незважаючи на початковий або середній рівень володіння мовою, вони демонструють високу мотивацію до навчання, готовність підвищувати кваліфікацію. Водночас вони стикаються з низкою перешкод як от: браком часу, практики, методичних матеріалів та технічних ресурсів, що ускладнює практичну реалізацію державних нововведень.

Отримані результати свідчать, що успішність реформи значною мірою залежатиме від того, наскільки держава забезпечить педагогам комплексну підтримку: доступ до якісного навчання англійської мови, практико-орієнтованих методичних матеріалів, цифрових ресурсів, інституційного супроводу та справедливих стимулів. Лише за умов системної підтримки особистий виклик педагогів може бути трансформований у професійний ресурс, а впровадження англійської мови в дошкільні заклади стане не формальністю, а реальним інструментом розвитку дітей.

Таким чином, дослідження переконливо доводить, що вивчення англійської мови педагогами ЗДО у контексті реалізації Указу Президента 2026 року - це не лише нормативна вимога, але й важливий чинник професійного становлення, який визначатиме якість мовної освіти в ранньому віці. Реформа має значний потенціал, однак її ефективність залежить від здатності освітньої системи підтримати педагогів у подоланні цього виклику та забезпечити умови для їх сталого професійного розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Англійська мова в дошкіллі: для вихователів створили методичний поради́ник. URL <https://mon.gov.ua/news/anhliiska-mova-v-doshkilli-metodychnyi-poradnyk-dlia-vykhovateliv> (дата звернення: 13.11.2025).
2. Дошкільнята в усіх дитячих садках України вивчатимуть англійську мову. URL <https://rubryka.com/2024/09/30/doshkilnyata-anglijska-mova/> (дата звернення: 13.11.2025).
3. Закон України. Про дошкільну освіту (№ 3788-IX від 6 червня 2024 року, зі змінами від 19 листопада 2024 року). URL https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=164700&utm_source (дата звернення: 13.11.2025).
4. Закон України "Про застосування англійської мови в Україні". URL <https://ips.ligazakon.net/document/t243760?an=1> (дата звернення: 13.11.2025).
5. Обов'язкова англійська в садочках із 2026 року: яким буде викладання та як до цього готують вихователів. URL https://vchysia.media/topic/obovyazkova-anhliiska-v-sadochkakh-iz-2026-roku-yakym-bude-vykladannia-ta-yak-do-tsoho-hotuiut-vykhovateliv?utm_source (дата звернення: 13.11.2025).
6. Переваги вивчення англійської мови для дорослих. URL https://englishprime.ua/uk/preimushchestva-izucheniya-anglijskogo-yazyka-dlya-vzroslyh/?utm_source (дата звернення: 13.11.2025).
7. Постанова Кабінету Міністрів України № 659 (2025) "Програма сприяння вивченню та застосуванню англійської мови в Україні на 2026-2030 роки". URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/659-2025%D0%BF> (дата звернення: 13.11.2025).
8. Президент підписав закон про статус англійської мови в Україні. URL: https://nus.org.ua/2024/06/26/prezydent-pidpysav-zakon-pro-status-anglijskoyi-movy-v-ukrayini/?utm_source= (дата звернення: 13.11.2025).
9. Рівень володіння англійською та іншими іноземними мовами в Україні: результати кількісного соціологічного дослідження (грудень 2022 - січень 2023). URL <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1210&page=1> (дата звернення: 13.11.2025).
10. Розширене опитування для педагогів ЗДО. URL <https://docs.google.com/forms/d/e/viewform> (дата звернення: 13.11.2025).
11. Чому дорослі частіше досягають успіху у вивченні англійської. URL <https://vintime.info/posts/chomu-dorosli-chastishe-dosiahaiut-uspikhu-u-vyvchenni-anhliiskoi> (дата звернення: 13.11.2025).
12. Щербина О. О., Рафальська М. О., Полодюк М. М. (2023). Викладання іноземних мов для дорослих: комунікація і мотивація. Освіта/Педагогіка. URL <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/371> (дата звернення: 13.11.2025).
1. English Language in Preschool: A Methodological Guide for Educators. (n.d.). URL <https://mon.gov.ua/news/anhliiska-mova-v-doshkilli-metodychnyi-poradnyk-dlia-vykhovateliv> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
2. Preschoolers in All Kindergartens of Ukraine Will Study English. (2024). URL <https://rubryka.com/2024/09/30/doshkilnyata-anglijska-mova/> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
3. Law of Ukraine "On Preschool Education" (No. 3788-IX, June 6, 2024, as amended on November 19, 2024). URL https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=164700&utm_source (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
4. Law of Ukraine "On the Use of the English Language in Ukraine". URL <https://ips.ligazakon.net/document/t243760?an=1> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
5. Mandatory English in Kindergartens from 2026: What Teaching Will Look Like and How Educators Are Being Prepared. (n.d.). URL https://vchysia.media/topic/obovyazkova-anhliiska-v-sadochkakh-iz-2026-roku-yakym-bude-vykladannia-ta-yak-do-tsoho-hotuiut-vykhovateliv?utm_source (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
6. Advantages of Learning English for Adults. (n.d.). URL https://englishprime.ua/uk/preimushchestva-izucheniya-anglijskogo-yazyka-dlya-vzroslyh/?utm_source (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
7. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 659 (2025) Program for Promoting English Language Learning and Use in Ukraine for 2026-2030. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/659-2025%D0%BF> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
8. The President Signed the Law on the Status of the English Language in Ukraine. (2024). URL https://nus.org.ua/2024/06/26/prezydent-pidpysav-zakon-pro-status-anglijskoyi-movy-v-ukrayini/?utm_source= (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
9. English and Other Foreign Language Proficiency in Ukraine: Results of a Quantitative Sociological Study (December 2022, January 2023). URL <https://kiis.com.ua/> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
10. Extended Survey for Preschool Educators. (n.d.). URL <https://docs.google.com/forms/d/e/> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
11. Why Adults More Often Succeed in Learning English. (n.d.). URL <https://vintime.info/posts/chomu-dorosli-chastishe-dosiahaiut-uspikhu-u-vyvchenni-anhliiskoi> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).
12. Shcherbyna, O. O., Rafalska, M. O., Polodiuk, M. M. (2023). Teaching Foreign Languages to Adults: Communication and Motivation. Osvita/Pedagogika. URL <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/371> (accessed November 13, 2025) (in Ukrainian).

Стаття надійшла 12.10.2025 р.